

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/90
Toplantı Tarihi/Sayısı : 8.5.2024/41
Karar Numarası : 2024/464
Başvuran : İ.H.S.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, haksız ve hukuka aykırı şekilde iş akdinin feshedildiği ve yargılama sonucu kesinleşen işe iade kararının uygulanmadığı iddiasıyla işe iade edilmesi veya işe iade edilmemesi halinde kadrosunun Devlet Personel Başkanlığının (mülga) devredildiği Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı (mülga) veya Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne veyahut daTapu Müdürlüğüne tüm yasal hakları ile birlikte devredilmesi talebine ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, 15/2/1999 tarihinde Ziraat Bankası ... Şubesinde bilgisayar işletmeni olarak göreve başladığını, Genel Müdürlüğün yaptığı değerlendirme sonucunda başarılı görülmesi sebebiyle 1/1/2016 tarihinde Şube Müdürü ünvanını kazandığını, 09/08/2016 tarihinde Şube Müdürü olarak çalışmaktayken iş akdinin hiçbir araştırma ve soruşturma yapılmadan ve gerekçe gösterilmeden 4857 sayılı İş Kanununun 18'inci maddesine dayanarak feshedildiğini, fesih sonrası açtığı işe iade davasında işe iade kararı verildiğini, bu kararı bozan istinaf mahkemesi kararının Yargıtay tarafından onandığını, bunun üzerine Anayasa Mahkemesine (AYM) bireysel başvuruda bulunduğunu, AYM tarafından hak ihlali kararı verildiğini, yeniden yapılan yargılamada işe iade kararı verildiğini ve bu kararın istinaf mahkemesi tarafından onandığını, yargılama sonucunda verilen işe iade kararı kesinleşmesine rağmen Banka tarafından işe iade edilmediğini ve bunun gerekçesinin bildirilmediğini, iş akdinin feshinin akabinde Taşlıçay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hakkında soruşturma başlatıldığını, yapılan yargılama sonucunda hakkında beraat kararı verildiğini, hiçbir zaman yasa dışı gruplarla irtibatının olmadığını ve yapılan darbe girişimini kınadığını, kanuna veya bankacılık mevzuatına aykırı bir işleminin bulunmadığını, T.C. Ziraat Bankasının 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında bir kamu iktisadi teşebbüsü olduğunu, bu nedenle personelin 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ile işe alındığını, bu düzenlemeye göre çalışan personele 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerinin uygulandığını ve emekli keseneklerinin Emekli Sandığına

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

yatırıldığını, daha sonra bankanın 4603 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun kapsamına alınarak personele farklı bir sözleşme imzalatıldığını, söz konusu sözleşmeyi imzalamaması nedeniyle Devlet Personel Başkanlığı tarafından ... Tapu Sicil Müdürlüğüne atandığını, yöneticilerinin ısrarı ile sözleşmeyi 1/6/2002 tarihinde imzaladığını, T.C. Ziraat Bankası Anonim Şirketinin sermayesinin tamamının devlete ait olması ve özelleştirme kapsamına alınmış olsa bile hisse satışı yapmaması nedeniyle sözleşmeyi imzalamasının kendisini kamu personelliğinden çıkarmadığını, 4603 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinde bu kanunun bankalar hakkında sermayelerindeki kamu payının %50'nin altında düşünceye kadar uygulanacağını belirtildiğini, bu nedenle kamu haklarının devam ettiğini, sözleşme imzalamış olsa dahi iş sözleşmesinin feshedilmesi yerine Devlet Personel Başkanlığının 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile devredildiği Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığına (mülga) aktarılması gerektiğini, Ziraat Bankasının sebep olduğu haksız ve hukuksuz uygulama nedeniyle yaklaşık sekiz yıldır maddi ve psikolojik sıkıntı yaşadığını, iş bulamadığını ve toplum içinde yaşayamaz hale getirildiğini, yaşam ve lekelenmeme hakkının ihlal edildiğini iddia etmekte; işe iade edilmesi veya işe iade edilmemesi halinde kadrosunun Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı (mülga) veya Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne veyahut da ... Tapu Müdürlüğüne tüm yasal hakları ile birlikte devredilmesini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı Yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

4. Anayasa'nın "Mahkemelerin Bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. ..."

5. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

6. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin ilgili bentleri şöyledir:

"... (f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek (g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" ... (i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"

7. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“(…)

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

“(…)

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.”

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı ... yönlerinden incelenir.”

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlallerinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Bununla birlikte başvuru, haksız ve hukuka aykırı şekilde iş akdinin feshedildiği ve yargılama sonucu kesinleşen işe iade kararının uygulanmadığı iddiasıyla işe iadesi veya işe iade edilmemesi halinde kadrosunun Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı (mülga) veya Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne veyahut da ... Tapu Müdürlüğüne tüm yasal hakları ile birlikte devredilmesi talebine ilişkindir.

14. 4857 sayılı İş Kanunu'nun "Geçersiz sebeple yapılan feshin sonuçları" başlıklı 21'inci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) İşverence geçerli sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli olmadığı mahkemece veya özel hakem tarafından tespit edilerek feshin geçersizliğine karar verildiğinde, işveren, işçiyi bir ay içinde işe başlatmak zorundadır. İşçiyi başvurusu üzerine işveren bir ay içinde işe başlatmaz ise, işçiye en az dört aylık ve en çok sekiz aylık ücreti tutarında tazminat ödemekle yükümlü olur.

(...)

(6) İşçi kesinleşen mahkeme veya özel hakem kararının tebliğinden itibaren on işgünü içinde işe başlamak için işverene başvuruda bulunmak zorundadır. İşçi bu süre içinde başvuruda bulunmaz ise, işverence yapılmış olan fesih geçerli bir fesih sayılır ve işveren sadece bunun hukuki sonuçları ile sorumlu olur.

(...)"

15. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

16. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 17'nci maddesinde, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesinde de yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile yargı organlarında görülmekte olan uyuşmazlıkların Kurumun görev alanına girmeyeceği düzenlenmiştir.

17. Öte yandan, başvuranın işe iade edilmemesi halinde kadrosunun Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı (mülga) veya Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne veyahut da ... Tapu Müdürlüğüne tüm yasal hakları ile birlikte devredilmesi talebi 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde Kurumun başvuru incelemesi yapacağı alanlar olarak belirtilen ayrımcılık yasağı ve ulusal önleme mekanizması kapsamında değerlendirilememiştir.

18. Başvuranın dilekçesi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte ele alındığında, başvuranın işe iade talebinin yargıya intikal ettiği ve yargı organları tarafından karara bağlandığı, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve diğer taleplerin ise mezkûr Yönetmelik'in 48'inci maddesine göre Kurumun görev alanına girmediği değerlendirilmiş olup, bu nedenle başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

8/5/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye